

Udvidet producentansvar på emballage

DAKOFA 27. Februar 2019

Anne Harborg Nielsen &
Lea Kholghi Frederiksen

EU's cirkulære økonomi-pakke

Som en del af EU's handlingsplan for cirkulær økonomi er 6 direktiver revideret:

- **Affaldsdirektivet (fastlægger minimumskrav til udvidet producentansvar)**
- **Emballagedirektivet (fastlægger udvidet producentansvar på emballage fra 31. dec. 2024)**
- **Deponeringsdirektivet**
- **Direktiv om udrangerede køretøjer**
- **Direktiv om batterier**
- **Direktiv om elektrisk og elektronisk udstyr (WEEE)**

Udvidet producentansvar

- **Hvad er udvidet producentansvar?**
Producenter er ansvarlige for at håndtere deres produkter, når de bliver til affald.
Forureneren betaler-princippet.
- **2-delt intention:**
Sikre indsamling og håndtering af affald.
Motivere producenter til at designe produkter, der nemt kan genanvendes/genbruges.
- **I dag er der udvidet producentansvar for:**
Elektronik
Batterier
Biler
- **Pant- og retursystemet er et udvidet producentansvar.**
- **Nu bliver alle emballager omfattet af udvidet producentansvar.**

Emballagedirektivet

Fastsætter at der skal være udvidet producentansvar for emballage.

- **Art. 7, stk. 2:**

“Medlemsstaterne sikrer, at der senest den 31. december 2024 oprettes ordninger for udvidet producentansvar for al emballage i overensstemmelse med artikel 8 og 8a i direktiv 2008/98/EF.”

Emballagedirektivet

Fastsætter hvilke typer af emballager, der er omfattet af udvidet producentansvar. Art. 3 og bilag:

- **Salgsemballage eller primæreemballage**, dvs. emballage udformet på en sådan måde, at den på salgsstedet udgør en salgsenhed for den endelige bruger eller forbruger.
- **Multipak eller sekundær emballage**, dvs. emballage udformet på en sådan måde, at den på salgsstedet udgør en samling af et vist antal salgsenheder, uanset om den sælges som sådan til den endelige bruger eller forbruger, eller om den kun bruges til at fylde hylderne på salgsstedet; den kan fjernes fra varen, uden at dette ændrer varens egenskaber.
- **Transportemballage eller tertiær emballage**, dvs. emballage udformet på en sådan måde, at håndtering og transport af et antal salgsenheder eller multipak-emballager gøres lettere, så skader forårsaget af fysisk håndtering eller transport kan undgås. Transportemballage omfatter ikke vej-, jernbane-, skibs- og luftfragtcontainere.
- **Genbrugsemballage og kompositeemballage** (består af to eller flere lag af forskellige materialer, der ikke kan adskilles ved håndkraft).
- **Emballageaffald** omfatter ethvert stof eller enhver genstand, som indehaveren skiller sig af med eller agter eller er forpligtet til at skille sig af med.

Emballagedirektivet

Fastsætter genanvendelsesmål. Et samlet mål for emballage og materialespecifikke mål.

Emballage	Eksisterende mål	Mål i 2025	Mål i 2030	Genanvendelsen i DK i 2016*
Glas	60 %	70 %	75 %	85 %
Plast	22,5 %	50 %	55 %	36 %
Papir/pap	60 %	75 %	85 %	94 %
Metal	50 %	70 %** og 50 %***	80 % og 60 %	88 %
Træ	15 %	25 %	30 %	87 %

Minimumsgenanvendelsesmålene er i vægtprocent.

* Bemærk, at der er ny genanvendelsesmetode under udarbejdelse.

** Jernholdige metaller

*** Aluminium

Affaldsdirektivet

- Fastsætter definitionen på udvidet producentansvar

Definitionen fremgår af affaldsdirektivet art. 3, nr. 21:

Ordning for udvidet producentansvar: et sæt af foranstaltninger truffet af medlemsstaterne for at sikre, at producenter af produkter bærer det finansielle ansvar eller det finansielle og organisatoriske ansvar for håndteringen af affaldsfasen i et produkts livscyklus.

To overordnede modeller

- **Operationelt/organisatorisk ansvar:** Producenter varetager fysisk indsamling, sortering og behandling af emballageaffald.
- **Økonomisk/finansielt ansvar:** Den fysiske håndtering overlades til andre aktører (i de fleste tilfælde til offentlige myndigheder), men det finansieres helt eller delvist af producenterne (fx via afgifter/gebyrer).

Minimumskrav: 80 % af udgifter til indsamling og affaldsbehandling skal afholdes af producenterne.

Minimumskrav til ordninger for udvidet producentansvar

- **Affaldsdirektivet fastsætter minimumskrav til udvidet producentansvar i artikel 8a**

Minimumskrav:

- **Roller og ansvar** for alle relevante involverede aktører skal nøje fastlægges
- Der skal etableres et **rapporteringssystem** for både markedsførte mængder og affaldsmængder
- Kan stille krav til producenterne om at stå for informations- og oplysningskampagner
- Producenter skal indsamle overalt – ikke kun der, hvor det er billigst
- Krav om kvalitetskontrol af data

Minimumskrav til ordninger for udvidet producentansvar

- Hvis producentansvar løftes af kollektive ordninger – krav om offentlige tilgængelige oplysninger om priser, målopfyldelse, ejerskab mv.
- Producenter skal dække følgende omkostninger:
 - særskilt indsamling og affaldshåndtering. Hvad der er nødvendigt for at nå mål.
 - information til dem, der har affaldet
 - dataindsamling og indberetning
- Hvis kollektivt producentansvar – skal betaling til systemet ”moduleres” efter miljøpåvirkning.
- Producenterne skal minimum **afholde 80 % af de nødvendige omkostninger**. Og de resterende omkostninger skal betales af affaldsproducent eller distributør.

Minimumskrav til ordninger for udvidet producentansvar

- Passende **overvågning og håndhævelse** overfor producenter og kollektive ordninger.
- **Hvis flere kollektive ordninger: udpege mindst én organisation** til at føre tilsyn med dem. Skal være uafhængigt af private interesser.
- Tillade udpegning af "bemyndiget repræsentant" ved fx e-handel.
- Skal sikre **regelmæssig dialog** mellem aktørerne i producentansvaret.

Engangsplastik-direktivet

Udvidet producentansvar for en række produkttyper:

- Engangsbægre, fødevarebeholdere, engangsservice, indpakningsposer, drikkevarebeholdere, vådservietter, balloner og letvægtsplastbæreposer. Også et oprydningsansvar. Forventet ikrafttrædelse: 31. december 2024.
- Fiskeredskaber af plastik (excl. oprydningsansvar). Forventet ikrafttrædelse: 31. december 2024.
- Cigaretfiltre. Også et oprydningsansvar + afholde udgifter til hensigtsmæssige bortskaffelsesmuligheder i det offentlige rum (f.eks. skraldespande til cigaretfiltre). Forventet ikrafttrædelse: Primo 2023.

Ministeriets opgave

Overordnet tidsplan

Hvad har vi allerede gjort?

- **Nabotjek af 4 andre lande**
- **Udvikling af 3 overordnede organiseringsmodeller**
- **Opstilling af nøglespørgsmål, som skal besvares**
- **Etablering af følgegruppe – interessenter**
- **Etablering af følgegruppe – ministerier**
- **Projektorganisering på plads internt i Miljø- og Fødevareministeriet**

Formål med følgegruppe

- Bidrage med fagligt input og viden
- Kvalitetssikre de faktuelle oplysninger
- I fællesskab blive klogere på hvad udvidet producentansvar er
- Netværk – samarbejde på tværs bliver essentielt
- Et forum, der kan komme med ønsker og anbefalinger til implementeringen
- Et forum, hvor forskellige løsninger på store og små ting i organiseringen kan drøftes
-
- At få input fra alle led i værdikæden

Nøglespørgsmål i organiseringen

Hvad skal vi have besvaret inden 2025?

	Temaer	Nøglespørgsmål	Eksempler på
Nøgle- spørgsmål i analysen	1. Omkostnings- base	A Skal producentansvaret organiseres i et eller to systemer?	• Ét samlet s • Separate E
		B Hvilke omkostninger er dækket af producentansvaret?	• Omkostnin • operationa • Omkostnin • Omkostnin
	2. Roller og ansvar	C Hvem er ansvarlig for indsamling af emballageaffald?	• Kommuner • Producente
		D Hvem er ansvarlig for forbehandling og sortering?	• Kommunal • Producent/
		E Hvem er ansvarlig for markedsføring og genanvendelse af materialer?	• Kommuner • Producente
		F Hvem er ansvarlig for indsamling, aggregering, kvalitetssikring og offentliggørelse af relevant data?	• Miljøstyrels • Clearing ho
		G Hvem er ansvarlig for tilsyn og rapportering i systemet?	• Miljøstyrels • KO'er fører • KO'er fører
	3. Styring og governance	H Hvordan sikres incitamenter til eco-design?	• Moduleret • Bonus/mal
		I Hvordan sikres omkostningseffektiv emballagehåndtering af høj kvalitet?	• Konkurrence • Tæt styring
		J Hvordan undgås ugunstig udvælgelse?	• Én monop • Tildelingso
		K Hvordan minimeres omfanget af free-riders?	• Etablering • Samarbejd
		L Hvad er risiciene forbundet med implementeringen?	• Risici ved a • Mangel på

Eksempel på nøglespørgsmål: Hvem er producent?

Affaldsdirektivet, art. 8, stk. 1:

”For at styrke genbrug og forebyggelsen, genanvendelsen og anden nyttiggørelse af affald, kan medlemsstaterne træffe lovgivningsmæssige eller ikke-lovgivningsmæssige foranstaltninger til at sikre, at: enhver fysisk eller juridisk person, der erhvervsmæssigt udvikler, fremstiller, forarbejder, behandler, sælger eller importerer produkter (produktets producent) har et udvidet producentansvar. ”

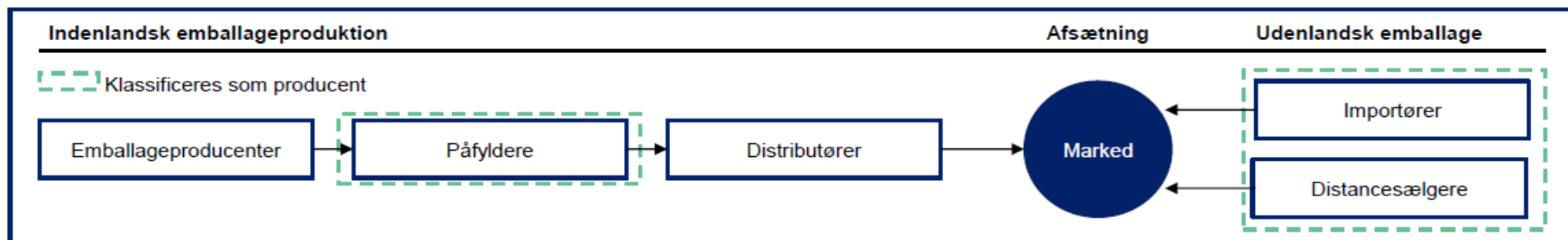
Hvem er producent?

Typiske producent-klassificeringer¹

- Tre aktørkategorier er typisk inkluderet i de europæiske producent-klassificeringer:
- 1. **Påfyldere:** designer emballagen for at få den til at understøtte produktets kvaliteter og påfylderens markedsføringsstrategi
- 2. **Importører:** enhed etableret i Danmark, som bringer emballerede produkter fra udlandet til Danmark
- 3. **Distancesælgere:** Sælger emballerede direkte til forbrugeren over nettet, typisk igennem platforme som Amazon, Ebay eller Wish

Undtagelser

- Producent-klassificeringer har en række typiske undtagelser:
- 1. Distributører, der ejer egne varemærker, og hvis påfyldere udelukkende spiller en funktionel rolle, er underlagt udvidet producentansvar
- 2. Det er typisk producenten af "service-emballage" som fx bager- eller kioskposer, der betaler til producentansvaret. Alternativt ville tusindvis af mindre erhvervsdrivende blive underlagt at betale til EPR.

Fokusområder i 2019

- **Data-indsamling – kortlægning af ”as is”**
- **Lovændring af Miljøbeskyttelsesloven med hjemmel til implementering af udvidet producentansvar for emballage**
- **Opstart af øvrige relevante analyser og vidensopbygning til besvarelse af nøglespørgsmål**
- **Følgegruppemøder og øvrig interessentinddragelse**